

A PROPOSIT D'ALGUNS COLEOPTERS CARABIDS DE LES ZONES SALADES ESPANYOLES.

per

J. Vives i Duran

E. Vives y Noguera

Dins el conjunt de la fauna ibèrica dels coleòpters caràbids, son remarcables les associacions de les espècies halòfiles i halòbies que poblen les llacunes salades del litoral marí i les conques endorreiques dels saladars interiors. En general es tracta d'espècies d'amplia distribució mediterrània, que han quedat confinades en aquests medis tant característics i dels que quasi bé en són exclusives, però també hi ha interessants endemismes dels que més endavant en parlarem.

Estudiant des de ja fa alguns anys les associacions de caràbids dels medis salins ibèrics (Vives, 1978-1981), hem pogut distribuir aquestes espècies en tres grans grups, segons siguin pròpies dels medis salins interiors, de les salines de litoral o bé siguin comunes a totes dues zones.

Les espècies halobiontes exclusives dels saladars interiors són les menys nombroses i, en general, són procedents o derivades d'endemismes ibero-lusitans més adaptats als medis esteparis, com per exemple els casos de Dyschirius hispanus, D. chalybaeus, Poecilus nitidus, Harpalus microtorax salinator, Artabas punctatostriatus, etc. que pràcticament les trobem confinades als medis salins de l'interior peninsular.

D'altres espècies halobiontes ibèriques, foren considerades fins fa poc com exclusives de litoral marí, recentment hem pogut comprovar que moltes d'aquestes espècies viuen igualment en els medis salins d'interior, malgrat les diferències climàtiques que això comporta. És el cas de Taenidius circumdata, imperialis, Fogonus luridipennis, Dyschirius cylindricus, D. tensicollis, Notaphamphanes ephippium, Syrdenus grayi, Eupogonistes gracilis, Daptus vittatus i d'altres que hem anat recol·lectant en zones salines tan interiors com les de la província de Toledo (saladars de "La Mancha") i les de la província de Saragossa (Saladars dels "Monegros"). Cal fer notar que a mesura que ens endinsem a l'interior peninsular algunes d'aquestes espècies tan marcadament holomediterrànies van desapareixent com és el cas de la província de Zamora (saladars de Villafañila) on falten elements tan característics com T. circumdata imperialis, Syrdenus grayi, Eupogonistes gracilis i Daptus vittatus; però per altra banda es mantenen encara moltes de les espècies halobiontes que fins ara eren considerades de litotal, fins i tot amb elements mediterranis tan típics com Apotomus rufus, Zuphium olens, Polystichus connexus, Notaphus varius, i d'altres.

Respecte a les espècies halobiontes pròpies del litoral mediterrani, existeixen ja nombrosos estudis i publica-

cions; especialment remarcable són les de Quezel i Verdier (1951-1953), els estudis del Prof. L. Bigot (1965) i recentment els del Dr. N. Sauleda (1977). En ells ens demostren que les associacions de coleòpters halobiontes i molt especialment en el cas dels caràbids, són més o menys similars a través de tota la mediterrània, característica que ens fa sospitar en un clar origen oriental de tota aquesta fauna halòbia.

Per tal de posar de manifest aquest corrent migratori a través del Mediterrani fins a la Península Ibèrica, hem estudiat amb molt d'interès el cas concret d'unes quantes espècies halobiontes d'àmplia distribució sud-mediterrània i que en la nostra Península únicament són conegudes de la zona murciana-alacantina.

Aquest és el cas dels gèneres Glycia Chaudoir, Trichis Klug, Amathitis Zimmerman i Megacephala Latreille; elements típicament nord-africans i asiàtics, dels que llur localització (Mapa 1) murciana-alacantina és l'única coneguda actualment de tot el continent europeu. Altres espècies de caràbids copien també aquesta singular distribució (Mapa-2), per exemple Clivina scripta, Scarites (Parallelomorphus) eurytus, també algunes espècies endèmiques d'aquesta zona (Taenidia deserticoloides, etc.), estan estretament emparentades amb espècies orientals. La peculiar distribució d'aquests gèneres i espècies, llur relació amb els gèneres i espècies més pròxims a elles i la seva exclusiva ubicació en els medis salats i càlids, ens fa pensar que molt probablement són elements orientals que poblaren tota la mediterrània temperada durant la gran dessecació del miocè i que actualment es troben tan sols com elements relictos en determinades localitats del sud del Mediterrani. No cal dir el valor biogeogràfic que la presència d'aquestes espècies comporta i que caldria fer un seriós esforç per tal d'intentar evitar llur desaparició, doncs les zones citades on viuen són greument amenaçades.

A part d'aquesta curiosa i única localització europea en una zona tan restringida, ens resulta sorprenent i inexplicable la seva manca a zones pròximes com les Illes Balears, el litoral llevantí i especialment la zona bàtica tant poblada d'elements nord-africans i amb un clima molt convenient a aquestes espècies citades.

Esperem que posteriors estudis sobre la fauna dels coleòpters halobiontes ibèrics ens proporcionin noves dades per tal d'anar esbrinant aquestes interessants qüestions.

Per acabar donem una relació provisional de les espècies de caràbids ibèrics que viuen preferentment o exclusivament en els medis salats peninsulars, tot esperant poder completar en molt les localitats conegudes, de cara a un treball més exhaustiu.

CARABIDS HALOBIONTES IBERICS

(Lit.=propis de litoral; Int.= propis d'interior; Lit-Int.
=comuns al litoral i a l'interior.)

Megacephala euphratica Latr.	Lit.
Taenidia littorea goudoti Dej.	Lit.
Taenidia circumdata imperialis Klug.	Lit. Int.
Taenidia deserticoloides Cod.	Lit.
Cephalota hispanica Gory.	Lit.
Eugrapha trisignata Dej.	Lit.
Lophyridia littoralis F.	Lit. Int.
Cylindera paludosa Dup.	Lit. Int.
Eurynebria complanata L.	Lit.
Scarites buparius Forst.	Lit.
Scarites laevigatus F.	Lit.
Scarites eurytus Fisch.	Lit.
Scarites terricola Bon.	Lit. Int.
Scarites planus Bon.	Lit. Int.
Clivina scripta Putz.	Lit. Int.
Dyschirius rugicollis Fairm.	Lit.
Dyschirius arenosus Steph.	Lit.
Dyschirius salinus Schaum.	Lit. Int.
Dyschirius chalybaeus Putz.	Lit. Int.
Dyschirius hispanus Putz.	Int.
Dyschirius apicalis Putz.	Lit. Int.
Dyschirius longipennis Putz.	Lit.
Dyschirius macroderus breiti Mull.	Lit.
Dyschirius cylindricus Dej.	Lit. Int.
Dyschirius tensicollis Mars.	Lit. Int.
Dyschirius importunus Schaum	Lit.
Dyschirius luticola halophilus Fauv.	Lit.
Aepus gallaecus Jeannel	Lit.
Aepopsis robini Laboulb.	Lit.
Tachys scutellaris Steph.	Lit. Int.
Tachys dimidiatus Mots.	Lit.
Cillenus lateralis Sam.	Lit.
Notaphus varius Ol.	Lit. Int.
Notaphemphanes ephippius Marsh.	Lit. Int.
Emphanes minimus F.	Lit. Int.
Emphanes rivularis Dej.	Lit. Int.
Emphanes normannus Dej.	Lit. Int.
Emphanes latiplaga Chaud.	Lit. Int.
Emphanes tenellus Er.	Lit. Int.
Talanes aspericollis Germ.	Lit. Int.
Trepanes fumigatus Duft.	Lit. Int.
Trepanes maculatus Dej.	Lit. Int.
Philochthus iricolor Bed.	Lit. Int.
Limnaeum abeillei Bed.	Lit.
Ocydromus (Peryphus) lusitanicus Putz.	Lit.
Pogonus smaragdinus Walt.	Lit.
Pogonus riparius Dej.	Lit.
Pogonus chalceus Marsh.	Lit. Int.
Pogonus littoralis Duft.	Lit.
Pogonus gilvipes Dej.	Lit. Int.
Pogonus pallidipennis Dej.	Lit.
Pogonus luridipennis Germ.	Lit. Int.
Pogonidius meridionalis Dej.	Lit. Int.
Pogonistes gracilis Dej.	Lit. Int.
Pogonistes testaceus Dej.	Lit.

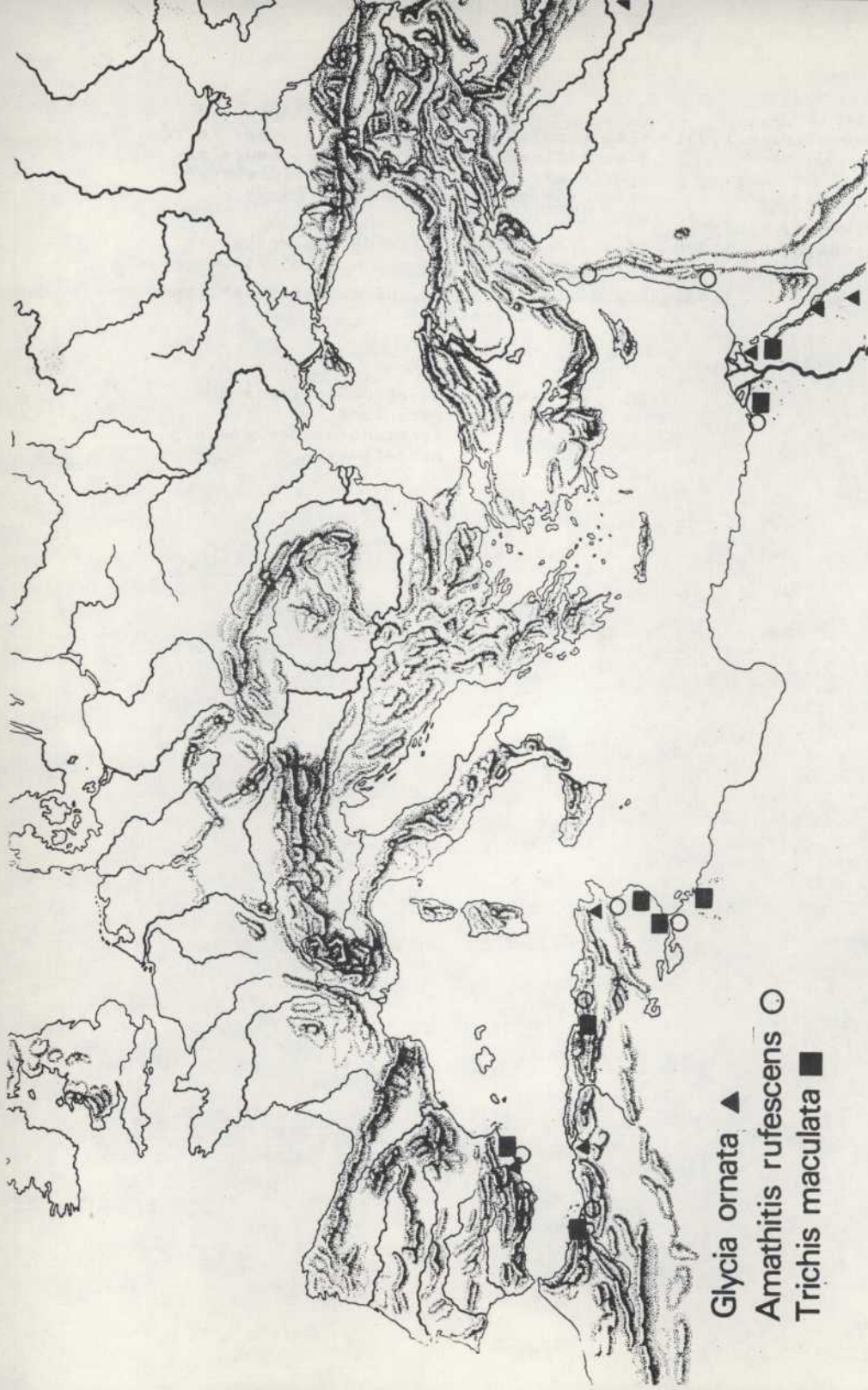
Syrdenus grayi Woll.	Lit. Int.
Lagarus cursor Dej.	Lit.
Poecilus (Ancholeus) nitidus Dej.	Int.
Poecilus (Ancholeus) puncticollis Dej.	Lit.
Argutor (Omaseus) elongatus Duft.	Lit. Int.
Acorius metallescens Zimm.	Lit. Int.
Amathitis rufescens Dej.	Lit.
Celia ingenua Duft.	Lit. Int.
Anisotylus virens Dej.	Lit. Int.
Anisotylus heros F.	Int.
Daptus vittatus Fisch.	Lit. Int.
Artabas dispar Dej.	Lit. Int.
Artabas punctostriatus Dej.	Int.
Harpalus microthorax v. salinator Pant.	Int.
Dichirotrichus pallidus Dej.	Lit. Int.
Dichirotrichus obsoletus Dej.	Lit. Int.
Dichirotrichus punicus Bed.	Lit.
Acupalpus elegans Dej.	Lit. Int.
Acupalpus suturalis L.	Lit.
Stenolophus proximus Dej.	Lit. Int.
Trichis maculata Klug.	Lit.
Platytarus famini Dej.	Lit. Int.
Platytarus bufo F.	Lit.
Platytarus gracilis Dej.	Lit.
Glycia ornata Klug.	Lit.
Microlestes seladon Hold.	Lit.
Lionychus albonotatus Dej.	Lit. Int.
Lionychus maritimus Fairm.	Lit.

BIBLIOGRAFIA

- Cassola, F. 1.970 "Ecologia, distribuzione geografica e sub-
especiazione di Cicindela (Taenidia) circumdata Dej." Boll. Ass. Rom. Entom., 25(3):59-70
- Horion, A. 1.959 "Die halobionten und halophilen carabiden
der Deutschen-Fauna". Wiss. Z. Univ. Halle, ser.
Mat.-Nat., 8 : 549-556
- La Greca, M. 1.963 "Le categorie corologiche degli elementi
faunistici italiani". Athi. Acad. Naz. Entom.,
22 : 231-253
- Pantel, J. 1.887 "Catalogue des coléoptères carnassiers te-
rrestres des environs d'Uclés, avec les
descriptions de quelques espèces et varié-
tés nouvelles". Ann. Soc. esp. Hist. Nat., 17
193-245
- Saulea, N. 1.977 "Contribución al conocimiento de la fauna
halófila y psamófila de la provincia de Ali-
cante, (Coleoptera, Heteroptera), su rela-
ción con la vegetación, creación y explota-
ción de un banco de datos faunísticos". Tesis
doctoral, 1 : 71-144
- Thiele, H-U. 1.977 "Carabid Beetles in Their Environments".
Springer-Verlag. Berlin-Hidelsberg-New York.
1-17, 1-369

- Verdier, P.
Quezel, P. 1.951 "les populations de carabiques dans la région littorale languedocienne. Leurs rapports avec le sol et sa couverture végétal". Vie et Milieu, 2 (1) : 69-94
- Vives, J.
Vives, E. 1.978 "Coleópteros halófilos de los Monegros" Bol. Asoc. esp. Entom., 2 : 205-214
- 1.981 "Carábidos de la laguna de Sariñena". (En curs de publicació.)

J. Vives Museo de Zoología de
E. Vives Barcelona
 Apartado de Correos, 593
 Barcelona-3

▲ *Glycia ornata*
 ○ *Amathitis rufescens*
 ■ *Trichis maculata*

Mapa 1 .- Distribució mediterrània dels gèneres *Glycia*, *Amathitis* i *Trichis*.

Clivina scripta ●

Scarites (Parallelomorphus) eurytus △

Megacephala euphratica ■

Mapa 2.- Distribució mediterrània de Clivina scripta, Scarites (Parallelomorphus) eurytus i de Megacephala euphratica.